

Lij Mehgunj bang vunz neix doiq dauqbae, ndaw ranz couh lumj naj raemx deng vut goenj rin ndeu roengzbae, gvaq yaq couh caemdingh dauq nei, byawz goj mbouj gangjvah, goj mbouj rox gangj gijmaz.

Seiz mbwn laep, cejsam cij daj gwnz bya roengzdaeu, mw gaex dou haeuj ranz, dou cingq-caih gwn haeux, caengz miz vunz heuh de roxnaeuz cam de, de couh swenj lo: “Gou mbouj haq, bouxlawz siengj haq bouxlawz haq……” Sing de dingq hwnjbae yaek daej mbouj daej. De mbouj miz sim gwn haeux, gag byaij bae rug cejdaih lo. Nuengxhaj naeuz: “Cejsam daej lo, cejsam daej lo.” “Daengx bak, lwgnyez gwn haeux.” “Sam——, ngoenzcog aeu gij laex neix bae doiq, mwngz mbouj ei couh doiq nw.” Cejsam okbae ra vunz caeuq de ngoenzcog bae doiq laex, de daj ranz neix haeujbae, daj ranz haenx okdaeu, gou daengx youq gwnz faidak, baengh ronghndwen yawj de nyaengq bae nyaengq dauq. Gyanghwnz gou hwnqdaeu ok nyouh, lumjnaeuz dingq ndaej nyi cejsam daej, de yungh rengz nyaenx dwk. Mbouj miz vunz bang cejsam bae doiq laex, geij beixnuengx ranz bohnax sei q goj mbouj miz vunz ei, daihgya cungj roxnyinh lumj Lij Mehgunj gangj yienghhaenx, “gvaq yaq couh mbouj miz lo”, lumjnaeuz mbouj dwg cejsam saetbae gihvei, dwg gyoengqde, gyoengqde cingq lawh cejsam gaem aen gihvei neix dwk ndaetndet. Bak gaen laeuj, bak gaen haeux, bak gaen noh, cejsam dwg doiq noh bae dauq gonq, liux yaq doiq laeuj, satlaeng doiq haeux. Ngoenz daih’ it, bak gaen noh rap hwnj mbaq, dodded dodded nyitngad nyitngad ok dou, benz hwnj gemh liuxle doxroengz; ngoenz daihngaih doiq laeuj, couh dwg vunz bouxsai hungmaengh ndeu goj guh hoj, cejsam ra aen gyaw daeuj, hawj dou bang dawz hwnj laeng bae, ndiengq aen gumq hwnj, laeuj naek dwk hawj de naj ndenggoenggoeng, hoeng de ngaem gyauej ok dou lo; ngoenz daihsam, de naiqnueknuek naengh youq rog canz, yawj song daeh haeux fataw, mehgmix sei q youq rog canz ranz de doiq cejsam hemq: “Mbouj yungh baenzneix ne, sau nguengh.” Coenz hauq mehgmix sei q gik hawj cejsam cengqgengz singj gvaqdaeu, aeu song daeh haeux baen baenz sei q daeh, de dawz song daeh, hajcib gaen, ndaq hawj gou caeuq nuengxhaj moix vunz dawz daeh ndeu. Dou hag gij yiengh de, baen baenz song daeh iq, guh baenz mbaq rap ndeu, rap bae hawj Lij Mehgunj. Sam ngoenz seizgan, cejsam ngengh dwg doiq monz caensaeh neix bae lo. Gou caeuq nuengxhaj baeg lumj duzvaiz, cejsam baeg dwk ninz baenz song ngoenz. Gij geizgvai q dwg, Daegfungh lumjnaeuz dwg ndoj youq ndaw gij laeuj noh neix deng doiq bae dauq nei, goj mbouj rox vih gijmaz gig nanz gig nanz mbouj daeu ranz dou lo.

李妈孔一行人辞去,屋子里像一面湖抛入石子后恢复平静一般,谁都不说话,也不知道该说什么。

天快黑时,三姐才从山上下来,推门进屋的时候,我们正在吃饭,没有等到有人叫她或问她,她就嚷嚷了:“我不嫁,谁要嫁谁嫁……”声音里带着哭腔。她没有心思吃饭,径自往大姐屋里去了。老五说:“三姐哭了,三姐哭了。”“闭嘴,娃娃家吃你的饭。”“阿——三——,明儿把这些彩礼退了,你不愿意就退了啊。”三姐出去找人和她明早去退彩礼,她从这家进去,从那家出来,我站在晒坝上,借着月光看着她忙碌的身影。夜里我起床尿尿,隐约听见三姐在哭,很用力忍住的声音。没有人帮三姐去退彩礼,四舅家几个老表也没人愿意,大家都觉得像李妈孔说的那样“过这村就没这店了”,好像失去机会的不是三姐,是他们,他们在替三姐死死地抓住这个机会。酒一百斤,米一百斤,肉一百斤,三姐先是退了肉,再退酒,最后退掉米。第一天,一百斤的肉担在肩上,一颠一颠地吱吱从家离开,翻过坳去;第二天退酒,就是一个壮汉也勉为其难,三姐找来背篋,让我们帮忙抽上背,撅着屁股,咬着牙,埋头背走了;第三天,她泄气似的坐在晒台上,看着两袋米发呆,四舅娘在自家的晒台上对着三姐喊:“何必呢?傻姑娘。”四舅娘的话刺激着三姐强打起精神,将两袋米分成四袋。她负责两袋,五十斤,责成我和老五每人负责一袋。我们学着她的样子,分成两小袋,做成一挑,挑去给李妈孔。三天时间,三姐生生把这门亲给退了。我和老五累成了王八蛋。三姐累得昏睡两天才还阳。奇怪的是,大峰像是藏在这酒肉里被退掉一样,也莫名其妙地很久很久没有来我们家。

2

大姐天天躺在床上,看着像一个健康的人,但是就是起不了床。她软软地像一坨肉放在床板上。她能说会道,伶牙俐齿。只是这突如其来病的打击,让她一时间变得沉默了。她谁也不爱理睬。

二姐原先是和她住在一块,后来又搬来和我们一起。她指着大姐那屋,嘴巴、鼻子、眼睛都皱在一块,另一只手在鼻子前扇来扇去。我们都知道她在说什么,可就是没人理她。四个人睡一张床,只有横着睡才可以。三姐的脚掌伸在外面,悬在空中,很不舒服。她一侧身,弓着,收回了脚,像只虾公,挤占了位置。二姐睡不舒服一夜起来几回,有时坐着,有时站着。后来母亲叫她一起,她乐得屁颠屁颠的。我们又睡回原来的样子,舒舒服服地竖着。

二姐像得了母亲的圣旨,每天都出去,很晚才回来。我们都不知道她究竟在忙什么。

我被安排在家伺候老大。她从沉默那天开始变了,变得一天比一天难伺候。她变得白白胖胖的,一点也不像病人。脾气古怪极了。她知道我在家,内急了也不叫我,而是哇哇大叫。我从锅灶边跑到,她已经尿了一大床,臊味扑鼻。我费了九牛二虎之力,才帮她换好被单和裤子。她不但没有一丝羞愧,还对着我大吼,叫我滚,滚得远远的。我说:“我知道你病了心里难受,爱吼就吼吧。我不跟你计较。”我这样说,以为接下来会电闪雷鸣。没有。大姐痴痴傻傻地盯着屋顶,突然问我:“你说我会不会白白老?”

“哪个人都会老。”

“我是说白白老。”大姐重重地重复“白白”两个字,我才注意到她说的“白白老”。我无言以对,但我记住了她的这句话。多年以后我回想它,竟有一股来自心底的悲凉涌上心头。

晚上,母亲收工回来,见我服侍得挺好,蛮高兴。吃过晚饭,她去把四舅请来。母亲带着他到大姐屋里,一会儿四舅取出一块床板,将它锯成三节,两节长,一节短,短的那节四四方方的,被舅爷扔到灶火边。他带着两节长的又钻进屋里,钉得笃笃响。我们都挤进去看个究竟,老二、老三、老四、老五,我们站成一排,像忠实的观众看着母亲、大姐、四舅的合力表演。母亲顶着半卷的竹席面壁向内,大姐被席子半卷着看不见人。大姐吼:“你们让我死了算了,活着那么遭罪。”

2

Cejdaih ngoenzngoenz ninz youq gwnz mbonq, yawj hwnjbae lumj boux vunz ndei ndeu, hoeng couh dwg hwnq mbouj ndaej. De unqbeb lumj amq noh ndeu aeu dwk gwnz benj mbonq. De bak raeh dangqmaz. Hoeng cungj bingh raemhrwnh daeuj neix, hawj de yaepseiz bienq ndaej mbouj maij gangjvah lo. De bouxlawz duj mbouj maij swt.

Cejngeih ngamq hainduj dwg caeuq de youq, doeklaeng youh buen daeuj caeuq dou youq. De ceij aen rug cejdaih youq haenx, bak、ndaeng、da cungj nyaueq youq giz ndeu, aen fwngz youq henz ndaeng beiz bae beiz dauq. Dou cungj rox de gangj gijmaz, hoeng mbouj miz vunz swt de. Sei q boux ninz aen mbonq ndeu, ninz vang cij ndaej. Faj ga cejsam iet youq raebrog, mbouj miz giz gaq, ninz hojnyat. De baez ngeng ndang, goz youq, sou faj ga haeuj, gungj lumj duzugungq nei, ciemq vih dwk. Cejngeih ninz mbouj cwxcaih, haemh ndeu hwnq geij baez, lengqseiz naengh youq, lengqseiz daengx youq. Doeklaeng daxmeh heuh de doxcaez, de angq dwk aen gumq ndiengq bae ndiengq dauq. Dou youh ninz baenz yiengh gaeuq, cwxcwx caihcaih ninz cingq.

Cejngeih lumj ndaej daxmeh doengzeiq, moix ngoenz cungj okbae, gig gvaiz daengz dauqma. Dou cungj mbouj rox de dauqdaej dwg nyaengq gijmaz.

Gou deng anbaiz youq ranz goq cejdaih. De daj ngoemxngwd ngoenzhaenx hainduj bienq lo, bienq ndaej ngoenz hoj leix gvaq ngoenz. De bienq ndaej bizbodbod hausaksak, mbouj lumj vunz baenz bingh saek di. Singq de geizgvai q lai lo. De rox gou youq ranz, nyouh conh goj mbouj heuh gou, cix dwg swenjoen’oen. Gou daj henz saeuq buet bae daengz, de gaenq ok ndaej baenz mbonq, haeusatsat. Gou guh dwk hanh lae hanh roenx, cij bang de vuenh ndaej baengzdemh caeuq gungzvaq. De mbouj dan mbouj raen najmong saek di, lij rongx gou, heuh gou ringx, ringx bae gyae’gyae dem. Gou naeuz: “Gou rox mwngz baenz bingh ndaw sim nanzgvaq, maij rongx couh rongx lo. Gou mbouj gvai q mwngz.” Gou yienghneix naeuz, laihnaeuz gyam roengzdaeu dwg mbwn meb byaj raez. Hoeng, mbouj dwg yienghneix. Cejdaih moengxhoengj da yawj dingjranz, sawqmwh cam gou: “Mwngz naeuz gou dwg mbouj dwg couh yienghneix geq bae daengxndwi?”

“Bouxlawz cungj miz ngoenz baenz geq.”

“Gou dwg naeuz geq bae daengxndwi.” Cejdaih raemh “daengxndwi” song cih saw neix naekgywg, gou cij haeujsim coenz “geq daengxndwi” de naeuz haenx. Gou ngoemxngwd, hoeng gou geiq dwk coenz hauq de neix lo. Haujlai bi gvaqlaeng gou dauqngeix de, gingqyienz raen simcieg.

Doengxhaemh, daxmeh guhhong dauqma, raen gou leix ndaej haemq ndei, loq vuenheij. Gwn caeuz yaq, de bae cingj bohnax sei q daeuj. Daxmeh daiq de haeuj ndaw rug cejdaih bae, yaep ndeu bohnax sei q aeu ok gaiq benj mbonq ndeu, gawq baenz sam donh, song donh raez, donh ndeu dinj, donh dinj haenx seiqhenz raez doxdoengz, deng bohnax sei q vut haeuj henz saeuq bae. De gaem hwnj song donh raez youh con haeuj ndaw rug bae, ding ndaej naeng dogdog. Dou cungj caenx haeujbae yawj de guh gijmaz, ngeih、sam、sei q、haj, dou daengx youq baenz baiz, lumj bouxyawj cungcig ngonzyawj daxmeh、cejdaih、bohnax sei q doxgap yienjheiq. Daxmeh dingj ben demx gienj haeuj byongh ndeu naj coh bangxciengz haeuj ndaw bae, cejdaih deng fan demx byongh gienj dwk yawj mbouj raen vunz. Cejdaih rongx naeuz: “Sou hawj gou dai ndaej lo, lix roengzdaeu gwn rengz lai!”

(3)